

Každý má možnosť nájsť si
vo svete svoje miesto...

KNIHA ZAČIATKOV

SALLY PAGEOVÁ

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

KNIHA
ZAČIATKOV

SALLY PAGEOVÁ

TATRAN

Z anglického originálu Sally Page: The Book of Beginnings,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve HarperCollinsPublishers Ltd,
Londýn 2023,

preložila Klaudia Feketeová.

Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2025,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.

Vyšlo ako 5572. publikácia a 218. zväzok edície

LUK – Knižnica svetových bestsellerov.

Vydanie I.

Prebal a knižnú väzbu podľa pôvodného návrhu spracovala Ľubica Kochanová.

Zodpovedná redaktorka Ina Martinová

Jazykové redaktorky Beáta Beláková, Ivana Fábryová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba AldoDesign, Bratislava

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

info@slovtatran.sk

All rights reserved.

Copyright © Sally Page 2023

Translation © Klaudia Feketeová 2025

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2025

ISBN 978-80-222-1671-5

*Farárke Anne Heywoodovej,
večnej inšpirácii*

Prológ

Niekedy stačí na rozhodnutie jediná sekunda. Dokonca to ani nemusí pôsobiť ako premyslená voľba, iba ako odvrátenie vyhladky ďalšieho trápenia – posledný impulz k pohybu. Miestnosť ostáva nehybná. Nemý svedok. Ale svojím spôsobom lojálny voči žene, ktorá z nej práve vyšla. Stolička odtisnutá od stola nič neprezrádza. Tanier s napoly nedojedenou žemľou s čedarom (extra vyzretým) a zvyškom vianočného uhorkového čatní (osem mesiacov starého, ale stále dobrého) tam leží v nemom vzdore.

Muž zavolá jej meno, no nepočká na pozvanie a otvorí si dvere, ktoré vedú z predsiene do kuchyne. A prečo by čakal? Už aj tak vošiel dnu bez opýtania.

Prechádza sa po kuchyni, dychčí a funí, otvára chladničku a zalistuje v diári, ktorý zostal otvorený na stole.

Ani ten ju neprezradí. Je to len zápis farských stretnutí, nácvikov zboru a plánovanej návštevy miestnej záhrady s kaplánkou – svedectvo o zdanlivo bezúhonnom živote. Možno niečo napovie jej rukopis. Úhladne tvarované písmená, precízne a čita-

teľné, až na slučky písmena s, ktoré vyzerajú, akoby chceli uniknúť z pravidelných riadkov.

Zadné dvere oproti nemu, vedúce do záhrady (ktoré väčšinou potrebujú zarážku), držia tentoraz napoly otvorené. Sú nehybné, akoby v očakávaní, ako zvyšok miestnosti.

Potom sa veľmi pomaly pohnú v pántoch a potichu sa zatvoria.

Stopäťdesiat kilometrov odtiaľ v uličke v severnom Londýne sa dvere otvoria. Iná žena, iný život. Kôpka nahromadenej pošty pri vchode sa zosunie nabok a pokazený zvonček cinkne na privítanie. Ako prvý prekročí prah osamelý list. Oranžový záblesk priviaty vetrom neskorého augusta, ktorý vo svojom teple nesie ostrý nádych jesene. Žena sleduje, ako list preletí do tmavého ticha obchodu. Jeseň bola pre ňu vždy obdobím začiatkov – najmä v detstve, keď ju sprevádzalo vzrušené očakávanie nových topánok, pasteliek a peračníka.

Teraz však myslí iba na konce.

1. KAPITOLA

Nie na svojom mieste

Jo sa zohne, aby pozbierala poštu, a pritom zodvihne aj zatúlaný list. Leží jej v dlani ako tarotová karta, ktorá by jej mala každú chvíľu predpovedať budúcnosť. List sa zachveje a potom znehybnie. Chcela by sa ho opýtať, či to znamená, že raz bude šťastná. Chcela by, aby jej táto „karta“ povedala, či niekedy, keď myslí na Jamesa, myslí aj on na ňu. Počas všetkých tých minút, prerastajúcich do hodín, myslí na to, že ak mu čo i len chvíľu chýba, vytvára to medzi nimi spojenie. Vlákno nádeje, ktoré by si mohla omotať okolo malíčka a jemne popoťahovať. Jo zovrie krehký list v dlani – schúli ho v nej ako v kukle. Poštu si zasunie pod pazuchu a dokorán otvorí dvere.

Vojde dnu a kolieska kufra rytmicky dunia po dlažbe, ktorá označuje vstup do obchodu jej strýka Wilbura. Taylorove potreby sídlia v priestore, ktorý nie je o nič väčší než predĺžená skriňa, a predáva sa v nich zmes železiarskeho a papiernického tovaru. Tento obchod bol domovom a živobytím jej strýka posledných päťdesiatdva rokov.

Jo sa rozohliadne a všetko vyzerá takmer rovnako, ako si pamä-

tá. Z prednej časti úzkeho priestoru vedie jedna ulička dozadu, kde sa stáča doľava – tam je klenutý priechod do malej kuchynky, na toaletu a k schodisku vedúcemu do bytu na poschodí. Druhá úzka ulička sa vracia späť na miesto, kde teraz stojí Jo. To je celý obchod jej strýka, ak nepočítame malý priestor pri vchode, kde sa vyníma sklená vitrína stojaca kolmo na výklad. Táto staromódna dubová skrinka (Jo si v duchu predstavuje, že v nej kedysi vystavovali vreckovky či rukavičky) uchováva na vrchnej polici plniace perá a pod ňou široké zásuvky s veľkými hárkami papiera, ktoré strýko Wilbur predáva.

Miesto pre všetko so všetkým na svojom mieste.

Jo v hlave zreteľne počuje strýkov hlas, a keď sa zahľadí na obchod, je jej jasné, že svojmu obľúbenému heslu zostal verný. Poličky sú síce zaplnené redšie než kedysi, ale všetko je úhľadne poukladané, všetko je na svojom mieste.

Okrem strýka, pomyslí si Jo. Ten je odtiaľto poriadne ďaleko.

A okrem nej.

Jo sa pozrie do medzery medzi pultom a stenou. Na motúzikoch na drevenej tyči visia papierové vrecká. Vrecká, do ktorých sa zázračne vošlo všetko, čo strýko Wilbur predával – od pár kusov skrutiek a klincov (vrecko sa navrchu skrútilo, aby sa neotvorilo), až po dlhú kovovú pílu s lesklými zubami.

A práve tu sa Jo ako dieťa hrávala na poštu, ukrytá vo svojom tajnom kúte. (*Miesto pre všetko so všetkým na svojom mieste.*) Strýko, ktorý stál za pultom a skrýval ju pred zrakom zákazníkov, dobre vedel, že zaneprázdnená poštárka potrebuje mať poruke dostatok kancelárskych potrieb. Ako malá bola vždy najšťastnejšia, keď ju strýko zavolať a podal jej hnedé papierové vrecko so záhadným tvarom. Vo vnútri mohol byť zošíť s chýbajúcim obalom alebo účtovná kniha s poškriabaným kopírovacím papierom. Strýko jej tvrdil (a čo bolo dôležitejšie, aj pani Watsonovej-Toftovej – účtovníčke s pohľadom ako ostriež), že rozdáva len „poškodený tovar“. No keď Jo trochu podrástla, za-

čala strýka podozrieť, že keď ju ako dievčatko videl túžobne hľadiť na novú várku účtovných kníh, úmyselne prešiel veľkým plochým nechťom po kopírovacom papieri.

Jo zdvihne pohľad a všimne si malý štvorcový kalendár pripnutý k veľkej nástenke za pultom. Je to jediná vec, ktorá je na nej prichytená. Hoci je už august, v kalendári je stále júlový dátum. Jo sa na okamih zamyslí, na čo tú nástenku strýko Wilbur vlastne používal – nepamätá si, že by ju tam vídala, keď sem chodievala v detstve.

Poštu aj list nechá na pulte, vezme kufor, zamieri do zadnej časti obchodu a vyjde po schodoch. Z podesty na prvom poschodí vedú napoly zasklené dvere do malej predsieni. Pod radom háčikov na kabáty (na jednom z háčikov stále visí strýkov tmavosivý zimník) stojí nízka lavica.

Z predsieni sa vchádza do kúpeľne. V nej je zastaraná kúpeľňová zostava snehobielej farby a vykuruje ju malý nevýkonný teplovzdušný ohrievač. Jo sa na používanie tejto miestnosti vôbec neteší. Dobré si pamätá, že aj keď je vaňa plná horúcej vody, jej okraje sú stále ľadové na dotyk.

Z predsieni sa ide do obývačky, za ktorou sa nachádza kuchyňa. Obe miestnosti majú vysoké výsuvné okná a výhľad do uličky. Oproti prvému oknu je dvojito dverí do spálne. Jo na chvíľu zaváha – nevie sa rozhodnúť, či sa má zložiť v strýkovej izbe, alebo v malej komôrke, kde spávala ako dieťa, keď sem každé leto prichádzala na pár týždňov. Otvorí dvere do menšej izby a o chvíľu už roztvára kufor. Väčšinu oblečenia pohodí na stoličku. To, čo hľadá, je však až na samom dne.

Vytiahne tmavomodré džínsy na traky – látka v jej rukách pôsobí tuho, takmer ako kartón. Jo sa na ne chvíľu mlčky díva a vôbec netuší, prečo bolo pre ňu také dôležité vziať si ich so sebou. Jej najlepšia priateľka Lucy ich nechala u nej na chalupe, keď raz zostala na noc – ach, už sú to celé mesiace! Retro kúsok z päťdesiatych rokov, vysoký pás, široké nohavice. Lucy miluje

všetko retro. Už ako tinedžerka a aj teraz ako tridsaťosemročná žena nosí oblečenie, ktoré si vypýtala od starých mám. Jo vníma svoju záľubu v kancelárskych potrebách ako ozvenu Lucinho zvláštneho spojenia s minulosťou – lipne na čerstvo zastrúhaných ceruzkách, pretože jej to dodáva pocit blízkosti k Lucy. Už na základnej škole boli dokonale zosynchronizované – hravo a bez zaváhania vyhrávali každoročný trojnohý beh na školskom športovom dni.

Jo sedí na posteli a drží džínsy v náručí. A teraz? Aj keby im niekto zviazal nohy dokopy, už by nedokázali udržať rovnaký rytmus. Nikdy predtým sa necítila vzdialenejšia od svojej najlepšej priateľky, a pritom si nedokáže jasne vysvetliť prečo. Vie, že tých dôvodov je pravdepodobne viac, no nech si ich v hlave usporadúva akokoľvek – zo svojho pohľadu, z Lucinho predpokladaného pohľadu –, nikdy nemá pocit, že naozaj chápe, čo sa medzi nimi pokazilo. Dnes si píšú len zriedka, a keď už áno, vždy sa to niekde zasekne a Jo nevie povedať čo ani prečo. Vie len, že keby sa s Lucy teraz pokúsili o trojnohý beh, tak by namiesto istého víťazstva obe padli rovno na tvár.

Join zasnený pohľad sa postupne zaostrí na precízny poriadok v izbičke. Mala by si poodkladať veci do komody. (*Miesto pre všetko so všetkým na svojom mieste.*) Netrvá to dlho. O necelých desať minút sú jej veci odložené a prázdny kufor zasunutý pod úzkou posteľou.

Je tu však jedna vec, ktorú nemusí ani vybaľovať, ani odkladať. Nemá prečo. Nie je to niečo, čo by sa dalo skryť dozadu do zásuvky. Hoci by veľmi chcela.

Jo vie, že nemá inú možnosť – svoje zlomené srdce so sebou musí nosiť, kamkoľvek ide. Postaral sa o to James, keď ju pred štyrmi mesiacmi opustil.

2. KAPITOLA

Ale ja áno

Jo sedí za starým dubovým pultom a pozerá hore na úzky pás oblohy, na ktorý dovidí, ak sa dostatočne vykloní zo svojej vysokej stoličky. Na tomto mieste vysedáva už šiesty týždeň – stará sa o obchod, pozoruje chodcov, ktorí prechádzajú uličkou v prerušovanom prúde, a vyzerá zmeny na úzkom výseku oblohy. Dnes má nebo nepokojnú sivú farbu a hrdzavé murivo steny oproti v uličke sa leskne pod náporom októbrového dažďa.

Bez ohľadu na počasie, Jo nachádza na svojom malom kúsku oblohy zvláštny pokoj. Vie, že tam za uličkou (do ktorej sa vchádza medzi kaderníctvom a kaviarňou) sa tá istá obloha rozprestiera ako baldachýn nad väčším kusom sveta: nad Highgate High Street, plnou obchodov a reštaurácií. A túto zmes lákavého a praktického sa občas dokonca podarí spojiť v jednom podniku. Ako napríklad v obchode vytapetovanom novinovým papierom, kde predávajú nože s rukoväťami z čerešňového dreva a čepeľami z tvarovanej ocele, alebo v galantérii, ktorá má na dverách veniec uvitý zo stužiek vo farbách jesenného ovocia.

Keby sa za Highgate High Street vybrala po kopci doľava, do-

stala by sa na rozľahlé priestranstvo, ktoré sa nazýva Hampstead Heath. Tam sa tá istá obloha, ktorú môže pozorovať zo svojej stoličky, rozprestiera nad krajinou, ktorá je sčasti parkom, sčasti oddychovou záhradou a sčasti divočinou. Je dobré vedieť, že vonku sa nachádza väčší svet, a zároveň je dobré, že jej kúsok oblohy je izolovaný, ohraničený múrom a strechou – aspoň trochu ju to ukotvuje v meste, ktoré je jej cudzie.

Skúšala si predstaviť tú istú oblohu natiahnutú ako obrovské prestieradlo alebo obrus nad svojím bývalým domovom – radovým domčekom na okraji dediny v Northumberlande. Tam však mali inú oblohu. Širšiu, mohutnejšiu, veľkolepejšiu vo svojich premenlivých náladách. Nedokáže si predstaviť, že by sa z tej oblohy dal kúsok ohradiť.

Lenže to vlastne nikdy nemusela. Stačilo vyjsť na kopec a pozrieť sa hore.

Dnes má Jo – ako zvyčajne – na sebe Lucine džínsy s trakmi. Retro síce nie je celkom jej štýl (pravdupovediac, ani presne nevie, či nejaký má), ale zdá sa jej príhodné nosiť požičané oblečenie, keďže žije v požičanom živote. Po trakoch siaha každé ráno – svetle, ktoré si pod ne oblieka, sa striedajú: raz zelený, raz oranžový, žltý, inokedy červený – podľa počasia, nálady a toho, čo má práve opraté. Niekedy si pripadá ako semafor – pevná, nehybná, striedajúca niekoľko farieb, zatiaľ čo život okolo nej pomaly plynie ďalej. Vysoký pás ju obopína tesne pod srdcom, ktoré jej trpne od túžby po priateľkinej prítomnosti.

Odkedy žije v Londýne, snaží sa Lucy písať častejšie, no nájsť tie správne slová nie je jednoduché. Stále sa však v mysli vracia k ich poslednému rozhovoru pred svojím odchodom. Vždy vedela, že Lucy nemá Jamesa rada, ale až vtedy zistila, ako veľmi. Chápala, že ten výbuch pramenil z toho, že ju videla nesmierne trpieť. No Jo aj tak nerozumie, prečo si Lucy myslela, že práve toto chcela počuť. Alebo že by jej to mohlo pomôcť. Najmä v čase, keď sa ešte stále držala tenkého vlákna nádeje. Nikdy o tom Lucy nepo-

vedala. No teraz premýšľa, či to vôbec bolo nutné. Nebol práve to sčasti dôvod, prečo bola Lucy taká nahnevaná?

A James? Jo sa väčšinu času snaží nenapísať mu. Je to ťažké. Vyťuká správy a potom ich vymaže. Od odoslania ju vždy zastaví jediná vec – predstava, že by si jej esemesky v Jamesovom telefóne mohla prečítať jeho nová priateľka Nikýýý. Jo na svoju bývalú kolegyňu Niky nedokáže myslieť bez toho, aby jej v hlave neznelo jej meno s pretiahnutým, kňučivým tónom na konci. Pracovali spolu len krátko, ale na jej večné sťažnosti a frflanie len tak nezabudne.

Jo zdvihne pohľad k malému štvorcovému kalendáru, ktorý je jedinou vecou pripnutou na veľkej nástenke vedľa nej. Na konci každého dňa preškrtné jeden dátum. Niekedy ho preškrtné oveľa skôr, akoby sa tak snažila popohnať čas.

Prešlo už šesť týždňov a strýko Wilbur je ešte stále v zariadení opatrovateľskej služby, kam sa dočasne presťahoval. Zariadenie sa nachádza neďaleko domu jej rodičov a Joina mama svojho brata pravidelne navštevuje. Z toho, čo sa na začiatku javilo ako zmätenosť (ktorú jej mama pripisovala „veľmi nepríjemnému pádu“), sa nakoniec vyklúlo niečo celkom iné. Lekári im radia, ako môžu spomaliť vývoj demencie. Mama tvrdí, že strýko Wilbur sa cíti omnoho lepšie a čoskoro bude opäť doma a v obchode.

Otec s Jo telefonuje len zriedka a radšej to prenecháva svojej omnoho zhovorčivejšej polovičke.

Ale keď telefón zodvihne on, potichu ju utešuje: „Daj jej trochu času.“

A tak sa jej ho snaží dopriať.

Jo upriami pozornosť na jedinú zákazníčku v obchode. Je neskoré dopoludnie a žena postáva pri kotúčoch lepiacej pásky a rolkách hnedého papiera. Jo sa jej práve chystá opýtať, či jej môže nejako pomôcť, keď do obchodu vojde ďalšia zákazníčka.

Tá prvá je veľmi vysoká, druhá nízka a zavalitejšia. Kým si rezervujú tovar, nižšia žena prekryje tú vyššiu, čím vznikne efekt

človeka s dvoma hlavami nad sebou. Jo sa rozťahnu kútiky úst do úsmevu.

Vyššia žena sa pohne a efekt sa zruší. Podíde k pultu.

Rozhostí sa ticho.

Jo dúfa, že výraz jej tváre pôsobí otvorene a úslužne.

Žena sa pozrie dolu a zamračí sa.

„Dnes už predsa nikto nepíše plniacim perom.“

Vysloví to pokojne a s istotou. Nechce byť nezdvorilá ani naznačiť, že Jo je naivná, ak sa ich snaží predávať. Vlastne sa zdá, že si to vôbec nespojila – ona, zákazníčka, na jednej strane malého dreveného pultu so sklenenou vitrínou a Jo, predavačka, na druhej strane malého dreveného pultu so sklenenou vitrínou, v ktorej leží niekoľko plniacich pier na predaj.

„Dnes už vlastne vôbec nepíšeme, je tak?“ Žena pozrie na Jo, ale nečaká na odpoveď. „Je to stratené umenie.“

Jo už takéto rozhovory absolvovala. Najradšej by odvetila: *Ja áno. Píšem plniacim perom.* Ale vie, že by to bolo zbytočné.

Vysoká žena sa neisto zamračí, akoby bola na nesprávnom mieste (podľa Jo nemá ďaleko od pravdy), a prejde k rukopisu: „Dnes ich v školách už ani neučia písať.“

Jo premýšľa, čím sa táto žena asi živí. Je štíhla, elegantná a uhladená. Lekárnička? Možno zubárka?

„Aký má toto všetko zmysel, keď máme e-maily a sociálne siete?“

Jo uvažuje, čo by si táto žena pomyslela, keby si sadla do jej zubárskeho kresla a skonštatovala: *Určite s vami niečo nie je v poriadku, keď sa chcete celé dni hrabať v ústach cudzích ľudí.* Ale toto by Jo nevyslovila. A už vôbec nie pred ženou s vrtačkou v ruke.

Jo sa cez „zubárkino“ plece zahľadí na drobnú ženu v dlhom príšplášti, trpezlivo čakajúcu v rade, a tá jej na znak solidarity nepatrne kývne. Podvihne obočie, prevráti oči a Jo prekvapene potlačí smiech.

„Zubárka“ urobí odmietavé gesto k zadnej časti obchodu a zopakuje: „Aký má toto všetko zmysel?“

„No, myslím si, že niektorí...“ začne Jo.

Ale žena si do obchodu neprišla vypočuť, čo si Jo myslí.

„Je strašné, ako sa všetko mení,“ povzdychne si, akoby s tým naozaj nemohla nič urobiť.

Jo zabľúdi pohľadom k zákazníčke čakajúcej v rade. Tá má kamenný výraz, uvoľnenú, prívetivú tvár, je v strednom veku a vlasy myšacej farby má zastrčené pod nepremokavou čiapkou. Zrazu na Jo žmurkne.

Je to drobné gesto, ale Jo ovanie závan tepla.

Do mysle sa jej však vkradne niečo iné – nepozná túto ženu odniekiaľ?

„Vedia ešte vôbec deti, ako sa drží pero alebo ceruzka?“ pokračuje „zubárka“. Opäť to nie je otázka, len ďalšia výčitka, akoby za to Jo mohla.

Pozbiera sa – teda, aspoň vo svojej mysli. Rada by tej žene položila pár otázok. *Máte deti? Videli vás niekedy písať list? Alebo aspoň nejaký zoznam?* Ale vie, že opýtať sa nahlas by nemalo zmysel. Jej starší brat žije s rodinou v dome, v ktorom nie sú takmer žiadne knihy (ak za knihu nepovažujete poľnohospodárske katalógy a návody k traktorom), a jej švagriná sa neustále sťažuje, že ich dvojčky vôbec nečítajú. „Nedokážem ich prinútiť čítať. Knihy ich, skratka, vôbec nezaujímajú.“

Jo, rovnako ako teraz, iba mlčí.

„Želáte si niečo?“ opýta sa nakoniec slušne. Opäť zabľúdi pohľadom k žene v príslášti. Snaží sa zachytiť jej pohľad a vyloviť spomienku, ktorá by jej napovedala, prečo jej pripadá taká povedomá. Žena však hľadí cez výklad do uličky. Zdá sa na kilometre vzdialená od tohto obchodíka v severnom Londýne. Vzdialená od tohto upršaného októbrového dňa.

Jo jej závidí.

„Lepiacu pásku značky Sellotape, ak máte.“

Prinesie jej ju, vezme si od nej peniaze a zažela jej príjemný deň. Aj jej samej znie vlastný hlas príliš priateľsky.

Žena jej venuje prísny pohľad, akoby si nebola istá, či to nemyslela sarkasticky. Jo má pocit, že až teraz si ju zákazníčka naozaj všimla. Tuctovo vyzerajúca žena s peknými očami – dovoľ si o sebe povedať Jo – na prahu štyridsiatky, oblečená v džínsoch na traky a žltom svetri.

„Zubárka“ sa rýchlo otočí. Prejde rukou po obálkach a notesoch na jednej z poličiek a zamieri k dverám. Keď ich otvorí, nedbalo prehodí: „A listy dnes už tiež nikto nepíše.“

„Ja áno,“ odvetí nemo Jo.

Nezdá sa, že by malo zmysel pridávať k tej odpovedi aj zvuk, či už pre dobro „zubárky“, alebo pre svoje vlastné. Tá žena má predsa pravdu. Písanie sa čoskoro stane strateným umením. Taká je realita. Jo si môže robiť zoznamy, posilať pohľadnice, písať listy mame a strýkovi Wilburovi, môže sa tešiť zo zvláštneho pisklavého zvuku plniaceho pera pohybujúceho sa po papieri, ale nedokáže zastaviť príliv zmien. Môže sa utešovať tým, že na sociálnych sieťach udržiava kontakt s inými milovníkmi kancelárskych potrieb, ale nie je žiadnou aktivistkou ani popieračkou zmien, nie je pripravená stáť s vystretými rukami a brániť sa nevyhnutnému ako Knut Veľký. A čo by vlastne bránila? Veď tento obchod ani nie je jej.

Ani tento život. Z podvedomia sa jej vynorí ťaživá myšlienka.

Žena v pršiplášti pristúpi bližšie a podá jej presnú sumu za obálky, ktoré drží v ruke.

„Dnes už nikto neverí v Boha.“

Jo jej venuje zmätený pohľad.

Nastane chvíľka ticha a zákazníčka sa na Jo pousmeje, až sa jej rozžiaria oči.

„Ale ja áno,“ dodá.

Tieto tri krátke slová zaplnia priestor medzi nimi. A potom, venujúc Jo ďalší úsmev, akoby si hovorili vtip, sa otočí a odíde.

3. KAPITOLA

Čiernobiela

Jo zostane civieť na zatvorené dvere. Prečo to, preboha, povedala? A prečo má pocit, že ju už niekde videla?

V hlave má úplné prázdno.

Jej pozornosť pritiahne postava kráčajúca popred výklad – muž drobnej postavy s telefónom v ruke. Jeden z jej susedov.

Strýkov obchod sa nachádza v jednej z troch identických budov, ktoré stoja asi dvadsať metrov od ústia uličky. Je prvý v rade – nerozhodné, nevýrazné železiarstvo s papiernictvom. Hneď vedľa je optika, ktorú vedie schopne vyzerajúci Španiel menom Lando Landaidas – muž, ktorý práve prešiel okolo. Lando sa jej prišiel predstaviť hneď v prvý týždeň po jej príchode. Upravený štyridsiatnik s krátkymi tmavými vlasmi a sivou kozou briadkou si vtedy kúpil elektrickú zástrčku a strúhadlo na ceruzky, hoci pochybovala, že niektorú z tých vecí naozaj potreboval. Rada by mu to nejako oplatila, ale okuliare nepotrebuje a nechce ho oberať o čas.

Vedľa optiky je tetovacie štúdio. Vedie ho muž, o ktorom Jo vie len to, že sa volá Erik. Zistila to náhodou, keď naňho raz nie-

kto v uličke zakričal. Erik jej s radostným úsmevom máva každé ráno (zvyčajne o 10.30), keď sa ženie do práce okolo jej výkladu. Jeho vek sa odhaduje o niečo ťažšie – má vôbec tridsať? Koncom leta nosieval čierne kraťasy a oranžové žabky a na nohách sa mu vírili atramentové polmesiace a hviezdy. Keď už je počasie chladnejšie, nosieva džínsy a nízke kožušinové čižmy, ale ruky má stále odhalené a vidieť mu na nich vytetovanú zbierku zložitých symbolov. Má krátku bradu a strapaté vlasy špinavoblond farby – Jo mu preto dala prezývku Viking. Keď si po ochladení začal obúvať kožušinové čižmy, bola spokojná, že neostal svojej prezývke nič dlžný. Ešte nikdy spolu nehovorili, ale vždy jej zamáva a usmeje sa.

Jo prekvapuje, ako málo sú v kontakte vzhľadom na to, ako blízko pri sebe robia. Premýšľa, či je to tým, že sa každý z nich díva do tehlového múru, a tak sa každodenný chod ich obchodov odohráva v izolácii. Taktiež predpokladá, že Lando a Viking Erik sú omnoho zaneprázdnenejší než ona. Súdiac podľa množstva ľudí, ktorí idú k nim, im pravdepodobne neostáva veľa času na socializáciu.

Jo má tiež dojem, že keď človek najviac potrebuje nových priateľov, tak je najmenej schopný sa s nejakými zoznámiť. Uvedomuje si iróniu tejto myšlienky, no ani to ju neprinúti prihovoriť sa susedom. Spomína si na články, ktoré čítala v minulosti – ako na nový život/nových priateľov/nové záujmy. A hoci sa jej zdajú naivné, ešte stále majú silu prebudiť v nej pocit neschopnosti.

Jej rozjímanie preruší náraz do výkladu. Akási mladá žena vrazila bokom kočíka do nízkeho parapetu. Dievča ospravedlňujúco podvihne ruku a cez výklad zvolá: „Prepáčte!“

Jo vyjde von, aby ju upokojila – kočík len jemne oškrel maľovku.

„Prepáčte!“ zopakuje dievča a odťahuje kočík, aby sa vyrovnali kolieska, nech ho opäť nezvrtne do steny obchodu. „Som v tom nová,“ odvetí so smiechom. „Mali by k nim ponúkať aj kurzy obsluhovania.“

Jo sa pozrie na bábätko v kočíku. Drobný spiaci uzlíček si vôbec nie je vedomý toho, aká je jeho mama mizerná šoférka. Jo by chcela žene povedať, aké je jej dieťa rozkošné, ale nie je. Je malinké, baculaté a fľakaté. Aj napriek tomu pociťuje, ako sa jej telom rozlieva žiarlivosť. Zachytí pohľad mladej mamičky upretý na dieťa a niečo sa v nej stiahne tak prudko, až jej to vyrazí dych.

Dievča si jej mlčanie nevšimne a veselo pokračuje: „Keď som naposledy tlačila kočík, bola v ňom bábika a mala som asi šesť rokov.“ Zabľúdi pohľadom poza Jo do interiéru obchodu a vyhŕkne: „Papiernictvo! Predávajú aj pozvánky na krst? Aj keď Guy si myslí, že by sme mali zorganizovať skôr meninovú oslavu než niečo cirkevné. Asi má pravdu. Už svadba bola dosť zlá. Jeho rodina je nábožensky založená a mojej mame je to jedno. Nemám pocit, že jeho rodičia to nejako riešia, ale jeho babka bude vyvádzať. Ako vtedy, keď sme sa brali...“

V tej istej chvíli Jo napadnú dve veci, dvojnásobné rozptýlenie pozornosti od úzkostne stiahnutej hrude. Prvá – táto žena znie ako jej priateľky, ktoré zostali po pôrode príliš dlho samy doma a nemali sa s kým porozprávať. A druhá vec, omnoho dôležitejšia – už presne vie, kto bola tá žena u nej v obchode, čo rozprávala o Bohu.

„Ospravedlňujem sa, ale taký tovar v obchode nemáme.“

Jo má nutkanie povedať nahlas aj ďalšiu vetu, ale ovládne sa. *Neuhádnete, komu som práve predala obálky!*

Dievča s úsmevom prikývne, vyberie sa nevyspytateľným krokom dolu uličkou a Jo sa vráti do obchodu.

Určite sa nemýli.

Tá jej poznámka o Bohu!

Čiernobiela fotografia. Ale na nej mala oblečené niečo úplne iné ako dlhý pršiplášť. Kňazské rúcho. Je si tým úplne istá. Spomenula si na to pri zmienke o krstoch a svadbách.

Práve predala obálky „Farárke na úteku“.